

Ústav etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy prochází od podzimu roku 2014 největšími změnami za poslední čtvrtstoletí. Došlo ke změně vedení ústavu, obměněny byly řady zaměstnanců, předložena byla rovněž (nyní již platná) nová akreditace studijního oboru Etnologie. Všechny tyto (a mnohé další) změny odpovídají posunům v pedagogických a badatelských akcentech tohoto předního českého pracoviště v oblasti etnologických, antropologických a folkloristických věd, které byly nezbytné, aby Ústav etnologie — při zachování toho nejlepšího z domácích tradic — (u)držel krok s děním v odpovídajících diskurzech na západ od našich hranic. Zůstat stranou těchto změn nemohl samozřejmě ani časopis *Studia Ethnologica Pragensia*, který Ústav vydává. V daném případě se odpovídající změny dotkly složení redakční rady, resp. redakčního kruhu a také formátu časopisu, či spíše jeho jednotlivých čísel — ta budou počínaje druhým číslem roku 2016 vždy monotematická. Obměnám v tematickém zaměření jednotlivých čísel budou odpovídat rovněž změny na postu editora — každé číslo bude mít od nynějška svého editora (editory), odborníka na odpovídající problematiku, v jehož rukách bude mimo jiné skladba příslušného čísla. Věříme, že měnící se tematická profilace jednotlivých čísel zvýší mimo jiné i jejich atraktivitu pro — byť odpovídajícím způsobem se proměňující — čtenářskou obec.

* * *

Po poměrně intenzivním zájmu o Bulharsko, resp. bulharistická témata ze strany českých společenskovědních disciplín před rokem 1989, přišlo v devadesátých letech minulého století z české strany jakési „ochladnutí zájmu“ o daný region a odpovídající problematiku. Čeští badatelé, stejně jako jejich studenti, hleděli (a snažili se dostat) na Západ a od evropského (jiho-)Východu se — snad do značné míry podvědomě — v jistém smyslu odvraceli. Odsoudit tento odvrát by bylo snadné, porozumět mu, už o něco těžší, a na jeho analýzu si asi ještě chvíli budeme muset počkat. Tak či onak, záhy se ukázalo to, co ti poučenější celou dobu věděli — že pro západní vědeckou komunitu, nevyjímaje redakce odpovídajících časopisů a dalších publikačních a organizačních platforem, evropský jihovýchod představuje standardní a nosný badatelský terén, přičemž v řadě případů bylo zjevné i jakési očekávání, že zpracování odpovídajících témat předloží právě pro výzkum dané látky nad jiné vybavení — badatelé

z bývalého tzv. východního bloku. (Jistě nejen) díky tomu zažíváme v poslední dekádě jakési obnovení zájmu o Bulharsko a příslušné fenomény a procesy.

Druhé letošní číslo časopisu *Studia Ethnologica Pragensia* (SEP) je součástí tohoto trendu „návratu na Balkán“. Nejedná se ovšem nijak o výraz podlehnutí módní vlně či krok jinak nahodilý; na Balkáně, vnímaném jako ztělesnění „Jiného“, tedy exotického a odlišného v rámci Evropy, se ve 30. letech minulého století uskutečnily jedny z prvních sociálně/kulturně antropologických výzkumů na evropské půdě. A bylo to také zde, kde se poprvé dostaly do výraznějšího přímého kontaktu a často také do úzké spolupráce do té doby příliš nesouvisející tradice anglosaské sociální (kulturní) antropologie a evropské etnologie (popřípadě etnografie či folkloristiky). Vývoj, který tyto vědecké tradice od té doby prodělaly, směřuje ke stále větší konvergenci, nebo přinejmenším k diskusi, respektu a vzájemnému ovlivňování. A jsou to právě tyto badatelské tradice, o jejichž nosnou integraci Ústav etnologie v současnosti usiluje. V širším evropském akademicko-badatelském kontextu pak právě tato integrace představuje jedno ze specifik našeho pracoviště. Samotné teritorium Bulharska, coby badatelský terén, přitom není pro Ústav etnologie (resp. v předchozím období Katedru etnografie a folkloristiky) nijak nové; počínaje Drahomírou Stránskou (navazující ovšem samozřejmě na starší českou bulharistickou tradici) neminula generace, z níž by alespoň někteří zaměstnanci ústavu Bulharsku nevěnovali pozornost a v tom či onom ohledu jeho tematiku nezohledňovali při vlastní výuce a badatelských aktivitách.

Studia Ethnologica Pragensia 2/2016, první z monotematických čísel „nové řady“ tohoto periodika, nesoucí název „Bulharsko (nejen) v etnologické perspektivě“, ovšem horizont Ústavu etnologie programově překračuje. Jedná se o „širokospektrální“ počín, jehož podílníky jsou jak autoři domácí, resp. tuzemští, tak i autoři z Bulharska, jak představitelé generace etablovaných autorů, tak i badatelé, na jejichž doktorských diplomech sotva zaschl inkoust; především zde ale — jak napovídá název čísla — vedle etnologů (H. Bočková, V. Penčev), resp. antropologů (L. J. Budilová, G. Fatková, M. Jakoubek) nalezneme také literárněvědného slavistu (M. Černý), filoložku (I. Srbková) či historika (P. Zeman). Podobně pestré je přitom i spektrum institucí, které autoři jednotlivých příspěvků reprezentují. Bulharisticky orientované číslo SEP 2/2016 se tedy nachází v mnoha ohledech „na křižovatce“, věříme, že cesta, po níž se z ní náš časopis vydá, povede tím správným směrem.

Marek Jakoubek
šéfredaktor